

Nr 43

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1970/71 till vissa kulturändamål och internationellt-kulturellt samarbete jämte motioner.

(5:e avd.)

DRIFTBUDGETEN

Åttonde huvudtiteln

Konst, litteratur, musik, teater m. m.

1. **Konstnärsstipendier m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1, bilaga 10, framlagda förslag (punkterna B 1—B 3, s. 16—28 i utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden för den 2 januari 1970) och hemställer

- att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar
1. till *Konstnärsstipendier* ett reservationsanslag av 6 574 000 kr.,
  2. till *Konstnärsbelöningar* ett förslagsanslag av 1 060 000 kr.,
  3. till *Statens konstråd* ett förslagsanslag av 150 000 kr.

2. **Förvärv av konst för statens byggnader m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 4, s. 28—29) och hemställer

1. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att medge statens konstråd att under budgetåret 1970/71 beställa konst för högst 2 500 000 kr.,
2. att riksdagen till *Förvärv av konst för statens byggnader m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 2 500 000 kr.

3. **Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt B 5, s. 29—33) föreslagit riksdagen att till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 6 772 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I:492 av herr Werner och II:559 av herr Hermansson m. fl. vari hemställts att riksdagen vid behandlingen av punkt B 5 i statsverkspropositionens bilaga 10 måtte besluta att uttala sig för en successiv höjning under de närmaste tre budgetåren av ersättningen för lån av svenskt originalverk till minst 25 öre,

dels motionen II:888 av herr Sundman vari hemställts att riksdagen måtte I. i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att grundbidraget vid ersättning för framställning av talböcker skall utgå med 1:65 kr. per inspelad halvtimme och bok upp till tio timmar och därefter med 1:65 kr. per inspelad timme och bok till svenska författare och med halva grundbeloppet i fråga om översättning samt dubbelt grundbelopp i fråga om lyrik samt II. till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 6 792 000 kr.,

dels motionen II:892 av herr Sundman m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte I. i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att ersättningen till författare för utlåning av deras verk genom bibliotek må höjas enligt i motionen anförda riktlinjer och att den första avtrappningsgränsen för utgående författarpenning sättes icke vid 50 000 utan vid 100 000 hemlån (eller motsvarande antal referensexemplar) oavsett det beslut som fattas om grundbeloppets storlek, samt II. till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 14 167 000 kronor.

Utskottet. Vid behandlingen förra året av anslaget till författarsättningar underströk utskottet att omfattningen och utformningen av det statliga stödet är av stor betydelse för den enskilda författaren. Utskottet uttryckte därför förhoppningen att litteraturutredningen, som bl. a. har att se över nuvarande statliga insatser som berör författarnas inkomster, skulle bedriva sitt arbete med största skyndsamhet. För det fall arbetet avsevärt fördröjdes förväntade utskottet att utredningen lade fram förstärkningsförslag av provisorisk karaktär. Med anledning av statsutskottets uttalande har litteraturutredningen i en särskild skrivelse framlagt vissa synpunkter i ersättningsfrågan och därvid konstaterat att slutliga förslag från utredningen kommer att dröja. Utredningen uttalar sig mot bakgrund av en bedömning av författarnas ekonomiska situation till förmån för en provisorisk höjning av bibliotekersättningen.

Kungl. Maj:ts medelsberäkning under rubricerade anslag innebär att biblioteks-

ersättningens samtliga grundbelopp fördubblas. Sålunda har ersättningen för hemlån och referensexemplar av svenska originalverk uppräknats från nuvarande 6 resp. 24 öre till 12 resp. 48 öre. Vidare har ersättningen för hemlån och referensexemplar av översatt litteratur höjts från nuvarande 2 resp. 8 öre till 4 resp. 16 öre.

Styrelsen för Sveriges författarfond har föreslagit att bibliotekersättningens grundbelopp höjs från 6 öre till 25 öre för lån av rättsskyddat svenskt originalverk, från 2 öre till 10 öre för lån av översatt verk, från 24 öre till 1 kr. för i referenssamling ingående exemplar av rättsskyddat svenskt originalverk samt från 8 öre till 40 öre för referensexemplar i översättning. I motionen II:892 yrkas på höjningar i överensstämmelse med styrelsens förslag. En successiv höjning av ersättningen för lån av svenskt originalverk till minst 25 öre begärs i motionerna I:492 och II:559.

Utskottet har med tillfredsställelse tagit del av den förstärkning Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om bibliotekersättningens grundbelopp. Den föreslagna medelsanvisningen medger även förbättrade möjligheter för författarfondens styrelse att tillgodose det behov som redovisats i fråga om fler och större långtidsstipendier, arbetsstipendier och pensioner. Utskottet, som vill understryka att Kungl. Maj:ts förslag endast avser en provisorisk förbättring av de statliga insatserna för författare och översättare, tillstyrker de grundbelopp för bibliotekersättning som upptagits i statsrådsprotokollet. De förslag om ytterligare höjda grundbelopp fr. o. m. nästa budgetår som framlagts i motionen II:892 kan utskottet således inte biträda.

Med hänsyn till att frågorna som rör författarnas ekonomiska villkor behandlas av litteraturutredningen avstyrker utskottet yrkandet i motionerna I:492 och II:559 om en plan för viss successiv höjning av bibliotekersättningen.

Vad beträffar författarpenningens andel av bibliotekersättningen har utskottet ansett sig böra godta de bestämmelser härom som departementschefen förordat och avstyrker därför det förslag till ändrade beräkningsgrunder som framlagts i motionen II:892.

Frågan om ersättning åt svenska författare och översättare för utnyttjande av deras verk i form av talböcker och i taltidningar har aktualiserats i motionen II:888. Enligt utskottets mening är en viss höjning av den utgående ersättningen motiverad som kompensation för dess minskade realvärde. Den av departementschefen beräknade medelsanvisningen nästa budgetår för detta ändamål, 160 000 kr., bör därför ökas med 20 000 kr. Utskottet är emellertid inte berett tillstyrka att riksdagen, såsom föreslagits i motionen II:888, uttalar sig för visst fastställt grundbelopp för beräkning av denna ersättning.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag avslår motionen II:892 i vad den avser ytterligare höjning av bibliotekersättningens grundbelopp,
2. att riksdagen avslår motionen II:892 i vad den avser författarpenningens storlek,

3. att riksdagen i anledning av motionen II:888 för ersättning åt författare och översättare för framställning av deras verk i form av talböcker och taltidningar beräknar ett belopp av 180 000 kr.,

4. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II:888 samt med avslag å motionen II:892, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 6 792 000 kr.,

5. att riksdagen avslår motionerna I:492 och II:559.

4. **Statens biografbyrå m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 6—B 8, s. 33—40) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Statens biografbyrå* ett förslagsanslag av 498 000 kr.,
2. till *Teater- och musikrådet* ett förslagsanslag av 546 000 kr.,
3. till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* ett förslagsanslag av 46 361 000 kr.

5. **Bidrag till Svenska riksteatern.** Kungl. Maj:t har (punkt B 9, s. 40—43) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Svenska riksteatern för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 25 719 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I:751 av herrar Johan Olsson och Thorsten Larsson samt II:891 av herr Sundman i vad avser hemställan att riksdagen måtte till Bidrag till Svenska riksteatern för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 26 219 000 kr.

Utskottet. Förutom med vad som erfordras för att täcka löne- och kostnadsstegringar föreslår Kungl. Maj:t att detta anslag räknas upp med 420 000 kr. i första hand för att Cramérbaletten skall kunna inordnas i riksteaterorganisationen.

I motionerna I:751 och II:891 yrkas att anslaget höjs med ytterligare 500 000 kr. för att möjliggöra ökad skolteaterverksamhet särskilt i landsbygdskommunerna.

Med anledning av motionerna vill utskottet erinra om att frågan om utrymmet i teatrarnas verksamhet för föreställningar för barn och ungdom uppmärksamats av departementschefen. I syfte att utveckla barnteaterrepertoaren och främja samarbetet med skolmyndigheterna har under anslaget till Teater- och musikrådet beräknats medel för anställande av en barnteaterkonsulent.

Utskottet delar den i statsrådsprotokollet uttalade uppfattningen — vilken motionärerna synes dela — att särskilda medel inte bör anvisas för barn och ungdomsteaterverksamhet. Teatrarna, bland dem riksteatern, bör själva inom ramen för de medel som ställs till förfogande avväga kraven på teater för olika publikgrupper under hänsynstagande bl. a. till de synpunkter som anförts i motionerna. Den i motionerna föreslagna ytterligare medelsanvisningen till riksteatern är utskottet inte berett biträda utan tillstyrker Kungl. Maj:s förslag.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I:751 och II:891, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till Svenska riksteatern* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 25 719 000 kr.

6. Bidrag till stadsteatrar och därmed likställda teatrar. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 10, s. 43—45) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till stadsteatrar och därmed likställda teatrar* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 22 805 000 kr.

7. Rikskonsertverksamhet. Kungl. Maj:t har (punkt B 11, s. 45—47) föreslagit riksdagen att till Rikskonsertverksamhet för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 11 600 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I:751 av herrar Johan Olsson och Thorsten Larsson samt II:891 av herr Sundman i vad avser hemställan att riksdagen måtte till Rikskonsertverksamhet för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kr.

Utskottet. Under de två första åren som permanent institution har Institutet för rikskonserter utökat sin verksamhet i snabb takt. Departementschefen har vid anslagsberäkningen för nästa budgetår räknat med en begränsad förstärkning av institutets kansliresurser samt en viss utökning av musikproduktionen.

I motionerna I:751 och II:891 yrkas att 500 000 kr. anvisas för en ökad satsning på skolkonsertverksamhet.

Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning innebär att institutet för rikskonserter ges möjligheter att se över och konsolidera verksamhetsformerna och den centrala organisationen. Utskottet anser de bedömningar som legat till grund för medelsberäkningen välgrundade och har inte funnit skäl tillstyrka det i motionerna framförda yrkandet.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I:751 och II:891, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Rikskonsertverksamhet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 11 600 000 kr.

8. Bidrag till särskilda kulturella ändamål. Kungl. Maj:t har (punkt B 12, s. 47—53) föreslagit riksdagen att till Bidrag till särskilda kulturella ändamål för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 20 580 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 18 542 000 kr. Med hänsyn till att bidrag till vissa ändamål, som för närvarande tillgodoses med bidrag från detta anslag, föreslagits bli anvisade i annan ordning minskas medelsbehovet under förevarande anslag med 1 350 000 kr. Kungl. Maj:ts förslag innebär sålunda en med 3 388 000 kr. ökad medelsanvisning för kvarvarande ändamål.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I:765 av herr Wikström och II:885 av herr Romanus vari hemställt att riksdagen måtte besluta att anvisa ett anslag av 137 000 kr. avseende bidrag till Svenska barnboksinstitutet,

dels motionen II:880 av herrar Mattsson och Sundman vari hemställt att riksdagen måtte till Bidrag till särskilda kulturella ändamål anvisa ett reservationsanslag av 20 608 000 kr.,

dels motionen II:886 av herr Sterne m. fl. vari hemställt att riksdagen måtte besluta höja statsbidraget till Sveriges orkesterföreningars riksförbund med 100 000 kr. till 250 000 kr.

Utskottet. Ur detta anslag utgår bidrag till en rad ändamål efter beslut av Kungl. Maj:t i varje enskilt fall. Sedan hänsyn tagits till i statsrådsprotokollet förordade ökning av bidragen till vissa särskilt kommenterade ändamål kvarstår ett inte obetydligt belopp för förstärkning av bidrag till ändamål som brukar tillgodoses under detta anslag.

Barnfilmkommittén har föreslagit att bidraget för dess verksamhet höjs med 28 000 kr. till 83 000 kr. I motionen II:880 hemställs om medelsanvisning i överensstämmelse med kommitténs förslag.

I motionerna I:765 och II:885 har hemställt att riksdagen måtte anvisa 137 000 kr. som bidrag till Svenska barnboksinstitutet. Yrkandet överensstämmer med förslag i en av institutets styrelse till Kungl. Maj:t ingiven anslagsframställning. Utskottet har inhämtat att denna efter remissbehandling kommer att tas upp till prövning vid fördelningen av under ifrågavarande anslagsrubrik anvisade medel.

Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t vid fördelningen av anslaget inom ramen

för disponibla medel söker beakta i motionerna II:880 samt I:765 och II:885 redovisade medelsbehov, varför motionerna inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Ur detta anslag utgår för närvarande även bidrag till orkesterföreningar som är anslutna till Sveriges orkesterföreningars riksförbund. Frågan om bidragsbelopp för detta ändamål budgetåret 1970/71 kommer således att prövas av Kungl. Maj:t i vederbörlig ordning och utskottet avstyrker motionen II:886.

Utskottet ansluter sig till departementschefens bedömning beträffande anslagsberäkningen för nästa budgetår och hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I:765 och II:885 om ytterligare bidrag till Svenska barnboksinstitutet,
2. att riksdagen avslår motionen II:880 om ytterligare bidrag till Barnfilmkommittén,
3. att riksdagen avslår motionen II:886 om ytterligare bidrag till Sveriges orkesterföreningars riksförbund,
4. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I:765 och II:885, II:880 samt II:886, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till särskilda kulturella ändamål* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 20 580 000 kr.

Arkiv, museer m. m.

9. **Riksarkivet: Förvaltningskostnader m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 13—B 15, s. 54—58) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Riksarkivet: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 6 145 000 kr.,
2. till *Riksarkivet: Inköp av arkivalier och böcker m. m.* ett reservationsanslag av 73 000 kr.,
3. till *Landsarkiven* ett förslagsanslag av 4 462 000 kr.

10. **Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Förvaltningskostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt B 17, s. 59—62) föreslagit riksdagen att till Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Förvaltningskostnader för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 8 705 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 748 av herr Lidgard m. fl. och II: 896 av herr Westberg i Ljusdal m. fl. har hemställts att riksdagen måtte besluta att till publicering av fornlämningsregistret för budgetåret 1970/71 anvisa riksantikvarieämbetet 35 000 kr. till en redaktionell arbetskraft i Ag 15—18.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär en anslagshöjning med 839 000 kr. I motionerna I:748 och II:896 yrkas en höjning med ytterligare 35 000 kr. i syfte att påskynda publiceringen av det av riksantikvarieämbetet förda fornminnesregistret. Utskottet har med hänsyn bl. a. till pågående utredningsarbete inte ansett sig böra biträda detta motionsyrkande utan föreslår att riksdagen fattar beslut i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 748 och II: 896 till *Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 8 705 000 kr.

11. Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Underhåll och ökande av museets samlingar m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 18, s. 62—63) och hemställer

att riksdagen till *Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Underhåll och ökande av museets samlingar m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 249 000 kr.

12. Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Vård och underhåll av fornlämningar och kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Kungl. Maj:t har (punkt B 19, s. 63—64) föreslagit riksdagen att till Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Vård och underhåll av fornlämningar och kulturhistoriskt värdefulla byggnader för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 642 000 kr.

I motionen II:254 av herr Werner m. fl. har hemställts att riksdagen till Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Vård och underhåll av fornlämningar och kulturhistoriskt värdefulla byggnader för budgetåret 1970/71 måtte anslå 662 000 kr.

Utskottet. Under ifrågavarande anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats 611 000 kr. Kungl. Maj:t föreslår en ökning med 31 000 kr. Stöd till kulturminnesvården utgår också av särskilda lotterimedel. Under år 1969 fördelade Kungl. Maj:t enligt statsrådsprotokollet sammanlagt 877 000 kr. av lotterimedel som bidrag till restaureringsarbeten, inköp av fastigheter m. m.

Yrkanget i motionen II:254 om anvisande av 20 000 kr. under detta anslag som bidrag till kostnader för S:t Olofs kapell m. m. i Tylösand är utskottet inte berett biträda.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II:254 till *Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Vård och underhåll av fornlämningar och kulturhistoriskt värdefulla byggnader* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 642 000 kr.

13. Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Uppdragsverksamhet m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 20—B 31, s. 64—78) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 2 610 000 kr.,

2. till *Bidrag till avlöningar inom landsantikvarieorganisationen* ett förslagsanslag av 2 080 000 kr.,

3. till *Nationalmuseet: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 5 940 000 kr.,

4. till *Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.* ett reservationsanslag av 805 000 kr.,

5. till *Nationalmuseet: Utställningar av nutida svensk konst i utlandet* ett reservationsanslag av 320 000 kr.,

6. till *Livrustkammaren* ett förslagsanslag av 963 000 kr.,

7. till *Naturhistoriska riksmuseet: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 5 014 000 kr.,

8. till *Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 580 000 kr.,

9. till *Statens sjöhistoriska museum: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 3 391 000 kr.,

10. till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökande av samlingarna* ett reservationsanslag av 10 000 kr.,

11. till *Etnografiska museet* ett förslagsanslag av 1 197 000 kr.,

12. till *Medelhavsmuseet* ett förslagsanslag av 382 000 kr.

14. Skoklosters slott m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 32—B 35, s. 78—87) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Skoklosters slott* ett förslagsanslag av 1 064 000 kr.,

2. till *Bidrag till Nordiska museet* ett förslagsanslag av 6 791 000 kr.,

3. till *Bidrag till Tekniska museet* ett förslagsanslag av 1 403 000 kr.,

4. till *Bidrag till Skansen* ett förslagsanslag av 1 988 000 kr.

15. **Bidrag till vissa museer och arkiv.** Kungl. Maj:t har (punkt B 36, s. 87—93) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa museer och arkiv för budgetåret 1970/71 anvisa ett anslag av 2 051 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I:491 av herrar Wallmark och Dahlén och II:867 av fru Gradin och herr Grebäck vari hemställts att riksdagen för budgetåret 1970/71 under riksstatens åttonde huvudtitel till Bidrag till vissa museer och arkiv anvisar ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 50 000 kr. förhöjt anslag av 2 101 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 600 av herrar Mattsson och Ebbe Ohlsson och II: 682 av herr Johansson i Ljungby m. fl. vari hemställts att riksdagen under utbildningsdepartementets huvudtitel upptar ett förslagsanslag av 70 000 kr. till Emigrantinstitutet.

Utskottet. Från detta anslag utgår bidrag till tio olika museer och arkiv som inte är statliga men som staten stöder och har viss insyn i. Bidragens storlek budgetåret 1969/70 varierar från 15 000 kr. — Carl och Olga Milles' Lidingöhem — till 247 000 kr. — Musikhistoriska museet.

I statsrådsprotokollet redovisas en utredning rörande organisationen av den teater- och filmvetenskapliga biblioteksverksamheten i Stockholm. Utredningen skall ses mot bakgrund av att Drottningholms teatermuseums bibliotek och bildarkiv, institutionen för teater- och filmvetenskap vid Stockholms universitet, Svenska filminstitutets dokumentationsavdelning och Dansmuseets boksamlingar samtliga kommer att vara inrymda i Svenska filminstitutets nybyggnad på Gärdet i Stockholm. Slutlig ställning till utredningen tas inte i detta sammanhang utan avsikten är att berörda institutioner skall anmodas att i anslagsframställningarna för budgetåret 1972/73 lämna förslag till en långsiktig lösning av biblioteks- och dokumentationsservicen i filmhuset. Dansmuseets och Drottningholms teatermuseums inflyttning i filmhuset medför ökade hyreskostnader under detta anslag. Härför har beräknats tillsammans 397 000 kr.

Vad beträffar bidragsgivningen i övrigt till Stiftelsen Drottningholms teatermuseum föreslår Kungl. Maj:t 536 000 kr., dvs. en uppräknig under detta anslag med 396 000 kr. Detta belopp innefattar emellertid ett innevarande budgetår från anslaget till Bidrag till särskilda kulturella ändamål utgående bidragsbelopp av 340 000 kr. till föreställningsverksamheten. Den reella totala förstärkningen av bidragsgivningen i fråga begränsar sig därför till 56 000 kr.

I motionerna I:491 och II:867 har yrkats att bidraget till stiftelsen skall räknas upp med ytterligare 50 000 kr., varav 25 000 kr. för föreställningsverksamheten och 25 000 kr. för verksamheten i övrigt.

Det synes utskottet uppenbart att Drottningholms teatermuseum har ett väl dokumenterat behov av ett höjt bidrag. Föreställningsverksamheten vid Drottning-

holmsteatern är enligt utskottets mening en omistlig del av kulturutbudet i Sverige. Det är angeläget att verksamheten inte behöver inskränkas och att man inte behöver göra avkall på kvalitén. Även vad beträffar verksamheten i övrigt synes en uppräknig utöver Kungl. Maj:ts förslag motiverad. Utskottet tillstyrker därför i så måtto ifrågavarande motionsyrkande att utskottet förordar en uppräknig av bidraget med 25 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t beräknat.

Förslag att Emigrantinstitutet i Växjö skall erhålla statligt driftbidrag fr. o. m. nästa budgetår har förts fram i motionerna I: 600 och II: 682. Utskottet har inte funnit tillräckliga skäl föreligga att tillstyrka detta yrkande.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 491 och II: 867, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till Stiftelsen Drottningholms teatermuseum för budgetåret 1970/71 beräknar ett bidrag av — exklusive vissa hyreskostnader — 561 000 kr.,

2. att riksdagen avslår motionerna I:600 och II:682 i vad de avser visst bidrag till Emigrantinstitutet i Växjö,

3. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 491 och II: 867 samt med avslag å motionerna I: 600 och II: 682, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till vissa museer och arkiv* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 2 076 000 kr.

16. **Svenskt biografiskt lexikon m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 37—B 40, s. 94—97) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Svenskt biografiskt lexikon* ett förslagsanslag av 566 000 kr.,

2. till *Stifts- och landsbiblioteken: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 1 018 000 kr.,

3. till *Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.* ett reservationsanslag av 163 000 kr.,

4. till *Inköp av vissa kulturföremål* ett förslagsanslag av 100 000 kr.

Ungdoms- och folkbildningsverksamhet

17. **Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt B 41, s. 98—100) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1970/71 anvisa ett anslag av 6 900 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 755 av herr Harald Pettersson m. fl. och II:859 av herr Boo m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte besluta 1. att till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1970/71 anvisa ett anslag på 8 200 000 kr. att fördelas enligt de i motionerna angivna riktlinjerna samt 2. att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en femårsplan för utbyggnaden av stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet,

dels motionen II: 404 av herr Björck i Nässjö vari hemställts att riksdagen måtte besluta att grundbidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet i enlighet med skolöverstyrelsens yrkande måtte sättas till 40 000 kr. och att motsvarande nedjustering sker av den rörliga delen inom ramen för det av Kungl. Maj:t föreslagna totala beloppet till bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet,

dels motionen II: 405 av herr Björck i Nässjö i vad avser hemställan att den till statens ungdomsråd föreslagna ökningen med 800 000 kr. fördelas på så sätt, att 600 000 kr. överföres till punkten bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet och att 200 000 kr. anslås till Sveriges Ungdomsorganisationers landsråd,

dels motionen II:561 av herr Wachtmeister vari hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att åt statens ungdomsråd gives i uppdrag att framlägga förslag om på vilket sätt den av organisationerna bedrivna barnverksamheten kan stödjas genom statliga åtgärder,

dels motionen II:562 av herr Wachtmeister vari hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära sådan ändring av gällande regler för anslag till ungdomsledarutbildning att samtliga medlemmar i åldern under 25 år får medtagas vid bestämningen av en organisations medlemsvägningstal.

Utskottet. Vid 1969 års riksdag godkändes nya riktlinjer för det statliga stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet och till ungdomsledarutbildning (prop. 1969: 1 bil. 10 s. 91, SU 43, rskr. 129). Bl. a. utformades bidraget till ungdomsledarutbildning som ett generellt bidrag till samtliga de kostnader en organisation har för sin ledarutbildningsverksamhet, vilket innebär ökad rörelsefrihet för organisationerna. Med stöd av riksdagens beslut har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse (1969: 129) om statsbidrag till ungdomsorganisationer. Ungdomsorganisation, som Kungl. Maj:t förklarar berättigad till statsbidrag, får enligt kungörelsen statsbidrag till kostnader för central verksamhet och utbildning av ungdomsledare. Statsbidrag utgår enligt kungörelsen till ungdomsorganisation som har minst 3 000 medlemmar i åldern 12—25 år och som har lokalavdelning i minst 5 % av landets kommuner. Som medlem räknas därvid inte enbart i organisationens medlemsmatrikel registrerad medlem utan även den som under ifrågasvarande redo-

visningsår deltagit i organisationens verksamhet vid minst tio sammankomster fördelade på minst tio veckor.

Bidrag till central verksamhet utgår enligt bestämmelserna i kungörelsen i form av grundbidrag och rörligt bidrag. Grundbidraget utgör 25 000 kr. Det för rörligt bidrag tillgängliga beloppet fördelas mellan organisationerna med hänsyn till deras medlemsantal och geografiska spridning, varvid organisationerna tillgodoräknas s. k. vägningsstal enligt en i kungörelsen intagen tabell. Det för ungdomsledarbidrag tillgängliga beloppet fördelas mellan bidragsberättigade organisationer enligt samma regler som gäller för fördelning av det rörliga bidraget till central verksamhet, dvs. på grundval av medlemsantal och geografisk spridning. Utbildningen skall bedrivas efter en av ungdomsorganisationen fastställd plan, som omfattar minst ett år.

Kungl. Maj:t föreslår att det nu utgående grundbidraget av 25 000 kr. per bidragsberättigad organisation skall räknas upp med 5 000 kr. till 30 000 kr. I motionerna I:755 och II:859 samt II:404 föreslås att grundbidraget fastställs till 40 000 kr.

Riksdagens beslut förra året innebar redan det en mycket väsentlig förstärkning av bidragsgivningen till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet och till ungdomsledarutbildningen. Kungl. Maj:t föreslår nu en fortsatt upprustning. Beträffande bidraget till den centrala verksamheten föreslås att ytterligare 1,2 milj. kr. anvisas för att fördelas enligt förutnämnda bidragsbestämmelser. Denna ytterligare satsning anser utskottet välmotiverad. Utskottet är emellertid inte berett att tillstyrka en kraftigare höjning av grundbidraget än Kungl. Maj:t föreslagit. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandena härom.

I motionerna I:755 och II:859 yrkas vidare att för det rörliga bidraget skall fastställas ett minimibelopp, i motionerna föreslaget till 15 000 kr. Detta yrkande har nära anknytning till yrkanden om femårsplaner för utbyggnaden av stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet och ungdomsledarutbildningen.

Frågan om femårsplaner behandlades i fjol i anledning av då väckta motionsyrkanden. Riksdagen avslog yrkandena. Med erinran härom avstyrker utskottet även det nu ifrågavarande yrkandet beträffande femårsplan för bidragsgivningen.

Som en konsekvens av detta ställningstagande avstyrker utskottet även yrkandet i motionerna I:755 och II:859 om att det rörliga bidraget skall bestämmas att utgå med ett visst lägsta belopp.

I motionen II:562 har yrkats att den nedre åldersgränsen skall slopas. Utskottet kan inte biträda detta yrkande och finner ej heller det i motionen II:561 yrkade särskilda utredningsuppdraget, som har direkt anknytning till frågan om åldersgränser, påkallat.

Yrkandet i motionen II:405 om viss omfördelning av anslagsbelopp m. m. avstyrker utskottet.

Utskottet tillstyrker att riksdagen under nu ifrågavarande anslagsrubrik anvisar av Kungl. Maj:t begärt belopp. Motionsyrkandena om ändring av medelsanvisningen avstyrks sålunda.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 755 och II: 859 samt II: 404, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att grundbidrag fr. o. m. den 1 juli 1970 skall utgå med 30 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionerna I:755 och II:859 i vad de avser femårsplaner,
3. att riksdagen avslår motionerna I:755 och II:859 i vad de avser rörliga bidraget,
4. att riksdagen avslår motionen II:561,
5. att riksdagen avslår motionen II:562,
6. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I:755 och II:859 samt II:404 och II:405, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 6 900 000 kr.

18. **Bidrag till ungdomsledarutbildning.** Kungl. Maj:t har (punkt B 42, s. 100—101) föreslagit riksdagen att till Bidrag till ungdomsledarutbildning för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionerna I:741 av herr Nils-Eric Gustafsson och II:861 av herr Elmstedt m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till ungdomsledarutbildning under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1970/71 anvisa ett anslag av 6 800 000 kr. samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anholder om en femårsplan för utbyggnaden av stödet till ungdomsledarutbildningen.

Utskottet. Det för ungdomsledarbidrag tillgängliga beloppet fördelas mellan bidragsberättigade organisationer enligt samma regler som efter beslut av fjolårets riksdag gäller för fördelning av det rörliga bidraget till central verksamhet, dvs. på grundval av medlemsantal och geografisk spridning.

Kungl. Maj:t har föreslagit att anslaget räknas upp med 800 000 kr. till 5 milj. kr. I realiteten är emellertid höjningen av medelstilldelningen under anslagsrubriken 1,3 milj. kr. då kostnaderna för vissa ändamål i fortsättningen skall bestridas från annat anslag. I motionerna I: 741 och II: 861 yrkas dels ett anslagsbelopp av 6,8 milj. kr. och dels förslag om femårsplan för utbyggnaden av stödet till ungdomsledarutbildningen. Sistnämnda yrkande avstyrker utskottet med hänvisning till sitt ställningstagande under föregående punkt till förslag om femårsplan för stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet.

Vad därefter beträffar bidragsgivningens omfattning anser utskottet den av Kungl. Maj:t förordade fortsatta utbyggnaden av stödet till ungdomsledarutbild-

ningen väsentlig, inte minst mot bakgrund av den förra året genomförda upprustningen. Utskottet tillstyrker därför Kungl. Maj:ts förslag om medelsanvisning och avstyrker motionerna I: 741 och II: 861 i denna del.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I:741 och II:861, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till ungdomsledarutbildning* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionerna I:741 och II:861 i vad de avser femårsplan för utbyggnaden av bidragsgivningen till ungdomsledarutbildning.

19. Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 43, s. 102) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 14 500 000 kr.

20. Statens ungdomsråd. Kungl. Maj:t har (punkt B 44, s. 102—110) föreslagit riksdagen att till Statens ungdomsråd för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 741 av herr Nils-Eric Gustafsson och II: 861 av herr Elmstedt m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning av fritidsgruppsledarnas ställning,

dels motionen II: 405 av herr Björck i Nässjö i vad avser hemställan att riksdagen till statens ungdomsråd måtte anvisa ett belopp av 600 000 kr. för budgetåret 1970/71.

Utskottet. Av statsrådsprotokollet framgår att statens ungdomsråd omorganiserats den 1 januari 1970. Ett väsentligt motiv för omorganisationen av rådet har enligt statsrådsprotokollet varit behovet av ett organ som kan bedriva ett kontinuerligt utredningsarbete och genomföra försöksverksamhet i syfte att finna nya vägar för att nå målen för ungdomspolitik.

Vad beträffar utredningssidan framgår att rådet som första uppgift har att inrikta sig på frågan om utformningen av det statliga stödet till fritidsgruppsverksamhet. Det utredningsyrkande avseende denna verksamhet som framförts i motionerna I: 741 och II: 861 synes vid sådant förhållande inte påkalla någon åtgärd, varför utskottet avstyrker yrkandet.

I föregående års statsverksproposition behandlades med utgångspunkt i en inom skolöverstyrelsen utarbetad promemoria behovet av en försöksverksamhet för att

ge kommuner och organisationer vägledning i olika fritidsfrågor. Även denna försöksverksamhet kommer ungdomsrådet att svara för.

Med hänsyn till rådets vidgade uppgifter föreslår Kungl. Maj:t ett anslag av 1,4 milj. kr. I motionen II:405 har föreslagits att medelsanvisningen begränsas till 600 000 kr. Med hänvisning till utskottets ställningstagande till denna motion under punkten 17 biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag och hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II:405, nämnda motion såvitt nu är i fråga, till *Statens ungdomsråd* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.,

2. att riksdagen avslår motionerna I:741 och II:861 såvitt nu är i fråga.

21. Bidrag till hemgårdsrörelsen. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 45, s. 110—111) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till hemgårdsrörelsen* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 325 000 kr.

22. Bidrag till folkbibliotek. Kungl. Maj:t har (punkt B 46, s. 111—114) föreslagit riksdagen att till Bidrag till folkbibliotek för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 6 515 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I:752 av herrar Johan Olsson och Thorsten Larsson och II:890 av herr Sundman vari hemstälts att riksdagen måtte I. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådana ändringar av gällande bestämmelser i fråga om bidraget till bibliotekens utvecklingsverksamhet att medel skall utgå med hälften av utvecklingskostnaderna under de fyra första åren och under det femte året minskas till en fjärdedel samt II. till Bidrag till folkbibliotek för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 7 515 000 kr.,

dels motionen II:889 av herr Sundman vari hemstälts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att skolöverstyrelsen får i uppdrag att utreda i vad mån statliga insatser kan bli erforderliga för ett snabbt genomförande av standardboknummersystemet och att granska därmed sammanhängande problem.

Utskottet. Efter omläggning av stödet till de kommunala folkbiblioteken genom beslut av 1965 års riksdag (prop. 1965: 50, SU 124, rskr. 313) har de direkta statliga insatserna för främjande av folkbiblioteksväsendet i första hand inriktats på

stöd till utvecklingsverksamhet i ett begränsat antal kommunala enheter i anslutning till den pågående indelningen i kommunblock. Enligt de bestämmelser om bidrag till denna utvecklingsverksamhet som meddelats i beslut den 8 oktober 1965 må bidrag utgå under en tid av längst fem år och utgöra högst 50 % av kostnaderna för en allmän höjning av biblioteksstandarden inom ett kommunblock. Tilldelningen av bidrag skall grunda sig på en långsiktig utvecklingsplan som görs upp i samråd med skolöverstyrelsen. Utvecklingsbidrag utgår f. n. till 23 kommuner.

Den i motionerna I:752 och II:890 yrkade ändringen av nämnda bestämmelser innebär en betydande vidgning av kommunernas bidragsmöjligheter. Utskottet är inte berett att tillstyrka yrkandet.

Kungl. Maj:t föreslår att detta anslag, från vilket även bestrides kostnader för statsbidrag till länsbibliotek och lånecentralerna i Stockholm, Malmö och Umeå m. fl. ändamål, räknas upp med 360 000 kr. Härav avser 200 000 kr. anslagsposten till utvecklingsverksamhet. Denna ökning är i sin tur väsentligen betingad av en av 1968 års litteraturutredning planerad experimentverksamhet.

Departementschefen vitsordar att bidragen till utvecklingsverksamheten haft en mycket gynnsam inverkan på höjningen av biblioteksstandarden inom de kommunala enheter som erhållit sådant utvecklingsbidrag. Intresset för att få bidrag ökar och ett stort antal kommunblock har ansökt eller väntas inom en nära framtid ansöka om bidrag.

I och för sig synes sålunda det i motionerna I:752 och II:890 föreslagna anslagsbeloppet motiverat. Detta bestyrks av vad skolöverstyrelsen i sin anslagsframställning anfört. Utskottet har emellertid funnit sig böra stanna för att biträda Kungl. Maj:ts förslag om medelsanvisning och avstyrker sålunda nämnda motionsyrkande.

Datorn som hjälpmedel vid utlåning och katalogisering synes tilldra sig allt större intresse. I motionen II:889 redovisas att vid en av Malmö stadsbiblioteks filialer pågår försöksverksamhet med automatiserad utlåningskontroll. De hittills vunna erfarenheterna säges vara goda, men en förutsättning för en mera allmän tillämpning av automatiserad låneregistrering vid folkbiblioteken är — förutom tillgång till nödvändiga maskiner för databehandling — att böckerna är uppnumrerade enligt systemet med standardboknummer (SBN-systemet). Enligt uppgift i motionerna kan en av Bibliotekstjänst m. fl. tillsatt kommitté förväntas komma att rekommendera att SBN-systemet genomförs. Utskottet förutsätter att skolöverstyrelsen sedan utredningsresultatet presenterats och erfarenheterna av försöksverksamheten i Malmö bättre kan utvärderas utan särskilda åtgärder tar de initiativ i ärendet som kan visa sig vara erforderliga. Utskottet avstyrker motionen II:889.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I:752 och II:890, nämnda motioner i vad

de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till folkbibliotek* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 6 515 000 kr.,

2. att riksdagen avslår motionerna I:752 och II:890 såvitt de inte behandlats under 1,

3. att riksdagen avslår motionen II:889.

23. Bidrag till föreläsningsverksamhet m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 47, s. 114—115) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till föreläsningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 2 490 000 kr.

24. Bidrag till speciella folkbildningsåtgärder. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 48, s. 116) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till speciella folkbildningsåtgärder* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 500 000 kr.

25. Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning. Kungl. Maj:t har (punkt B 49, s. 117) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 1 475 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I:300 av herrar Lindblad och Skagerlund och II: 333 av herr Westberg i Ljusdal m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte besluta att höja det nu utgående bidraget till Centralförbundet för nykterhetsundervisning med 200 000 kr. i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 75 000 kr.

Utskottet anser sig inte böra förorda avvikelser från Kungl. Maj:ts förevarande förslag och avstyrker därför det föreliggande motionsyrkandet.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I:300 och II:333, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 1 475 000 kr.

26. Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m. Kungl. Maj:t har (punkt B 50, s. 118—122) föreslagit riksdagen att till Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m. för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 2 742 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I:300 av herrar Lindblad och Skagerlund och II: 333 av herr Westberg i Ljusdal m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte besluta att höja det nu utgående bidraget till Nykterhetsorganisationer m. m. med a) för grundbidrag 50 000 kr. och b) för rekrytering av kvalificerade instruktörer 104 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Utskottet. Kungl. Maj:t föreslår att anslaget räknas upp med 400 000 kr. Beloppet, som skall administreras av skolöverstyrelsen, avses skola ställas till förfo-gande åt ungdomsorganisationerna för upplysningsverksamhet i alkoholfrågan. Utskottet anser den föreslagna resursförstärkningen för ungdomsorganisationernas arbete på ifrågavarande område synnerligen välmotiverad och biträder förslaget.

I motionerna I:300 och II:333 yrkade ökningarna överensstämmer med förslag i skolöverstyrelsens anslagsframställning och har sålunda prövats av Kungl. Maj:t. Utskottet avstyrker motionerna.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I:300 och II:333, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 2 742 000 kr.

27. Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet. Kungl. Maj:t har (punkt B 51, s. 122—124) föreslagit riksdagen att till Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet för budgetåret 1970/71 anvisa ett anslag av 3 075 000 kr.

I motionen II:563 av fröken Åsbrink m. fl. har hemställts att riksdagen måtte besluta i enlighet med skolöverstyrelsens förslag och anvisa 25 000 kr. för täckande av kostnaderna för en nyhetstidning i blindskrift för dövblinda i vårt land.

Utskottet. Skolöverstyrelsen har föreslagit att detta anslag för nästa budgetår skall räknas upp med i det närmaste 2 milj. kr. Kungl. Maj:t föreslår att anslagshöjningen begränsas till 500 000 kr. och har därvid beräknat bl. a. ytterligare 250 000 kr. till De blindas förenings biblioteksverksamhet och 100 000 kr. till kurs- och studieverksamhet. Förslag om 20 000 kr. till tidskriften Nuet har departementschefen ej biträtt.

I motionen II:563 har hemställts om bidrag till nämnda tidskrift. I likhet med skolöverstyrelsen och motionärerna anser utskottet det motiverat att staten inträder och bidrar till utgivningen av tidskriften Nuet, som vänder sig till de dövblinda. Utskottet föreslår därför att riksdagen för ändamålet anvisar 20 000 kr.

Under åberopande av det anförda och då utskottet i övrigt biträder Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II:563 till *Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 3 095 000 kr.

Internationellt-kulturellt samarbete

28. **Kulturellt utbyte med utlandet m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna I 1— I 4, s. 420—423) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Kulturellt utbyte med utlandet* ett reservationsanslag av 868 000 kr.,

2. till *Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m. m.* ett förslagsanslag av 2 321 000 kr.,

3. till *Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar m. m.* ett förslagsanslag av 165 000 kr.,

4. till *Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige* ett reservationsanslag av 400 000 kr.

29. **Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete.** Kungl. Maj:t har (punkt I 6, s. 424—427) föreslagit riksdagen att till Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 2 550 000 kr.

I de likalydande motionerna I:369 av herr Arne Geijer m. fl. och II:410 av herr Ohlin m. fl. har hemställts att riksdagen för budgetåret 1970/71 måtte besluta om en höjning av anslaget till nordiskt kultursamarbete så att bidraget till Föreningen Nordens viktiga verksamhet kan utgå med begärda 500 000 kr.

Utskottet. Från detta anslag tillgodoses en rad skilda ändamål inom ramen för det nordiska kultursamarbetet. Det svenska bidraget till det kulturella samarbetet i Norden inskränker sig emellertid inte till medelstilleddning enbart ur detta anslag. Enligt en inom utbildningsdepartementet upprättad översikt anslås sålunda under innevarande budgetår mer än 6 milj. kr. över budgeten till gemensamma nordiska projekt inom utbildningens, forskningens och kulturens områden.

Kungl. Maj:t har beräknat en ökning av anslaget med 334 000 kr. Av detta belopp avser 50 000 kr. höjning av bidraget till Svenska föreningen Nordens allmänna verksamhet från 210 000 kr. till 260 000 kr.

I motionerna I:369 och II:410 har hemställts att riksdagen måtte anvisa 500 000 kr. — dvs. 240 000 kr. mer än vad Kungl. Maj:t föreslagit — till nämnda ändamål. Yrkandet, som överensstämmer med förslag i en av Föreningen Nordens centralstyrelse till Kungl. Maj:t ingiven anslagsframställning, avser främst

medel till en informationskampanj för att sprida kunskap om nordiska förhållanden och om syftena med det nordiska samarbetet.

Av statsrådsprotokollet framgår att en arbetsgrupp tillsatts med uppdrag dels att klarlägga målsättningen för en förstärkt nordisk upplysningsverksamhet, dels att föreslå en ändamålsenlig organisation för denna.

Delade meningar torde inte råda om att det ökade nordiska samarbetet motiverar en förstärkning av den allmänna upplysningsverksamheten rörande nordiska förhållanden. Liksom motionärerna anser utskottet att Föreningen Norden har en viktig uppgift att fylla i detta sammanhang.

Mot denna bakgrund och på grundval av i motionerna anförda skäl biträder utskottet yrkandet om ett bidrag på 500 000 kr. till Svenska föreningen Nordens allmänna verksamhet och föreslår att till främjande av nordiskt-kulturellt samarbete för nästa budgetår anvisas 2 790 000 kr.

Utskottet har därvid förutsatt att man vid pågående utredning och diskussion rörande förstärkt nordisk upplysningsverksamhet beaktar olika organs, bland dem Föreningen Nordens, roll inom berörda informationsarbete och anser sig kunna räkna med att Föreningen Norden även framgent får omfattande uppgifter på upplysningsområdet.

Utskottet hemställer

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I:369 och II:410 till *Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 2 790 000 kr.

30. **Nordiska kulturfonden.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt I 7, s. 427—428) och hemställer

1. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att för Sveriges del träffa avtal om de ändringar i överenskommelsen den 3 oktober 1966 om Nordiska kulturfonden som föranleds av höjningen av fondens årliga dispositionsbelopp enligt det förslag som redovisats i statsrådsprotokollet,

2. att riksdagen till *Nordiska kulturfonden* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 1 240 000 kr.

Stockholm den 7 april 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Bohman (m), Birger Andersson (s), Axel Andersson (fp), fru Wallentheim (s), herrar Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Bengt Gustavsson (s), Herbert Larsson (s), Nyman (fp), Hjorth (s), Wååg (s), Strandberg (m), Wikström (fp), Johan Olsson (cp) och Olle Eriksson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Mellqvist (s), Eliasson i Sundborn (cp), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Lindholm (s), Mattsson (cp), Alemyr (s), Lindahl (s), Fagerlund (s), Svanberg (s), Petersson i Gäddvik (m), Mundebo (fp), Zachrisson (s), Lothigius (m), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp).

Reservationer

1. vid *punkten 3* (Ersättning till författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.)

a. beträffande *författarpenningen* av herrar Johan Olsson (cp), Olle Eriksson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Mattsson (cp) och Sundman (cp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 3 som börjar med »Vad beträffar» och slutar med »motionen II:892» bort ha följande lydelse:

»Vad beträffar författarpennings andel av bibliotekersättningen anser utskottet att en övertygande motivering anförts i motionen II:892 för att den första avtrappningsgränsen bör sättas vid 100 000 lån i stället för vid nuvarande 50 000 lån.»

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen med bifall till motionen II:892 såvitt nu är i fråga beslutar att den första avtrappningsgränsen för utgående författarpennning sätts vid 100 000 hemlån,»

b. beträffande *grundbidraget* av herr Sundman (cp).

2. vid *punkten 5* (Bidrag till Svenska riksteatern) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Johan Olsson (cp), Olle Eriksson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Mattsson (cp) och Sundman (cp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 5 som börjar med »Utskottet deklarerar» och slutar med »Kungl. Maj:ts förslag» bort ha följande lydelse:

»Utskottet ser barn- och ungdomsteaterverksamhet som en väsentlig faktor då det gäller att sprida kulturutbudet i samhället. Enligt utskottets mening har i motionerna I: 751 och II: 891 bärande skäl anförts för en ökad satsning på skolteaterverksamhet. I syfte att bl. a. utveckla verksamheten med mindre teatergrupper som kan spela även i små lokaler, såsom klassrum, bibliotek och gymnastiksal, bör anslaget till Svenska riksteatern i överensstämmelse med motionärernas förslag ökas med 500 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.»

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I:751 och II:891, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till Svenska riksteatern* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 26 219 000 kr.»

3. vid *punkten 7* (Rikskonsertverksamhet) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Johan Olsson (cp), Olle Eriksson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Mattsson (cp) och Sundman (cp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 5 som börjar med »Kungl. Maj:ts förslag» och slutar med »framförda yrkandet» bort ha följande lydelse:

»I likhet med motionärerna finner utskottet det angeläget att den skolkonsertverksamhet som introducerats i Västerbottens, Västernorrlands och Värmlands län kan utökas samt att insatser görs i län där sådana konserter ännu inte anordnas. För att ge institutet för rikskonserter möjligheter att på sätt i motionerna förordats utöka verksamheten föreslår utskottet att institutets anslag uppräknas med 500 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.»

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I:751 och II:891, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Rikskonsertverksamhet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 12 100 000 kr.»

4. vid *punkten 17* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet) beträffande *grundbidraget* av herrar Bohman (m), Axel Andersson (fp), Nyman (fp), Strandberg (m), Wikström (fp), Johan Olsson (cp), Olle Eriksson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Mattsson (cp), Petersson i Gäddvik (m), Mundebo (fp), Lothigius (m), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Riksdagens beslut» och slutar med »motionsyrkandena härom» bort ha följande lydelse:

»Skolöverstyrelsen har i sin anslagsframställning understrukt att en höjning av grundbidraget till 40 000 kr. i enlighet med 1962 års ungdomsutrednings förslag skulle skapa förutsättningar för en ungdomssammanslutning att driva ett effektivt kansli. Inte minst för de mindre organisationerna är ett förstärkt grundbidrag angeläget för att ge större frihet i handlande och planering och minska beroendet av insamlingar och lotterier. Utskottet föreslår att grundbidraget i enlighet med ungdomsutredningens, skolöverstyrelsens och motionärernas mening bestämmas till 40 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I:755 och II:859 samt II:404, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att grundbidrag fr. o. m. den 1 juli 1970 skall utgå med 40 000 kr.,»

5. vid punkten 17 (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet) beträffande rörligt bidrag av herrar Johan Olsson (cp), Olle Eriksson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Mattsson (cp) och Sundman (cp) som anser att

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Som en» och slutar med »lågsta belopp» bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser att den nuvarande konstruktionen av det rörliga bidraget måste skapa allvarliga svårigheter för organisationerna att planera och effektivisera sin verksamhet. Det kan vidare enligt utskottets mening inte vara rimligt att en organisations ekonomiska resurser automatiskt skall minskas till följd av att en annan organisation expanderar i snabbare takt. Utskottet är därför ense med motionärerna om att rörligt bidrag bör utgå med ett fast lägsta belopp av 15 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

»3. att riksdagen med bifall till motionerna I:755 och II:859 såvitt nu är i fråga beslutar att rörligt bidrag fr. o. m. den 1 juli 1970 skall utgå med lägst 15 000 kr.,»

6. vid punkten 17 (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet) beträffande medelsanvisningen av

a. herrar Bohman (m), Axel Andersson (fp), Nyman (fp), Strandberg (m), Wikström (fp), Petersson i Gäddvik (m), Mundebo (fp), Lothigius (m) och Eriksson i Arvika (fp) som — vid bifall till reservationen 4 — anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Utskottet tillstyrker» och slutar med »avstyrks sålunda» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har tillstyrkt motionsvis framförda yrkanden om att grundbidraget höjs till 40 000 kr. Med erinran härom och då utskottet i övrigt tillstyrker vad Kungl. Maj:t i fråga om bidragsgivningen under detta anslag förordat föreslår utskottet att detta räknas upp med 520 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit och alltså tas upp med 7 420 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

»6. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 755 och II: 859 samt med avslag å motionerna II: 404 och II:405, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 7 420 000 kr.»

b. herrar Johan Olsson (cp), Olle Eriksson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Mattsson (cp) och Sundman (cp) som — vid bifall till reservationerna 4 och 5 — anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Utskottet tillstyrker» och slutar med »avstyrks sålunda» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har i det föregående biträtt i motionerna I:755 och II:859 framförda förslag om ändring i statsbidragsbestämmelserna i förhållande till vad Kungl.

Maj:t föreslagit. Till följd härav tillstyrker utskottet det i dessa motioner yrkade anslagsbeloppet eller alltså 8 200 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

»6. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I:755 och II:859 samt med avslag å motionerna II: 404 och II: 405, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 8 200 000 kr.»

7. vid *punkten 18* (Bidrag till ungdomsledarutbildning) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Bohman (m), Axel Andersson (fp), Nyman (fp), Strandberg (m), Wikström (fp), Johan Olsson (cp), Olle Eriksson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Mattsson (cp), Petersson i Gäddvik (m), Mundebo (fp), Lothigius (m), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 14 börjar med »Vad därefter» och på s. 15 slutar med »denna del» bort ha följande lydelse:

»Av statsrådsprotokollet framgår att ungdomsorganisationerna för nästa budgetår anmält behov av drygt 14 milj. kr. för utbildning av ungdomsledare. Mot bakgrund härav måste den av Kungl. Maj:t förordade medelsanvisningen bedömas vara alltför blygsam. Utskottet tillstyrker därför yrkandet i motionerna I:741 och II:861 om ett anslag av 6 800 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 741 och II: 861, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till ungdomsledarutbildning* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 6 800 000 kr.,»

8. vid *punkten 22* (Bidrag till folkbibliotek) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Johan Olsson (cp), Olle Eriksson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Mattsson (cp) och Sundman (cp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 17 som börjar med »I och» och slutar med »nämnda motionsyrkande» bort ha följande lydelse:

»För att redan startad utvecklingsverksamhet skall tillfredsställande kunna fullföljas och för att dessutom garantera en fortsatt utökning av antalet utvecklingsblock är enligt utskottets mening en större medelsanvisning än Kungl. Maj:t föreslagit erforderlig. Utskottet föreslår att anslaget i enlighet med förslaget i motionerna I:752 och II:890 uppförs med 7 515 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I:752 och II:890, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till folkbibliotek* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 7 515 000 kr.,»